

FORSKNINGSPROGRAM 2018 – 2021

Introduktion

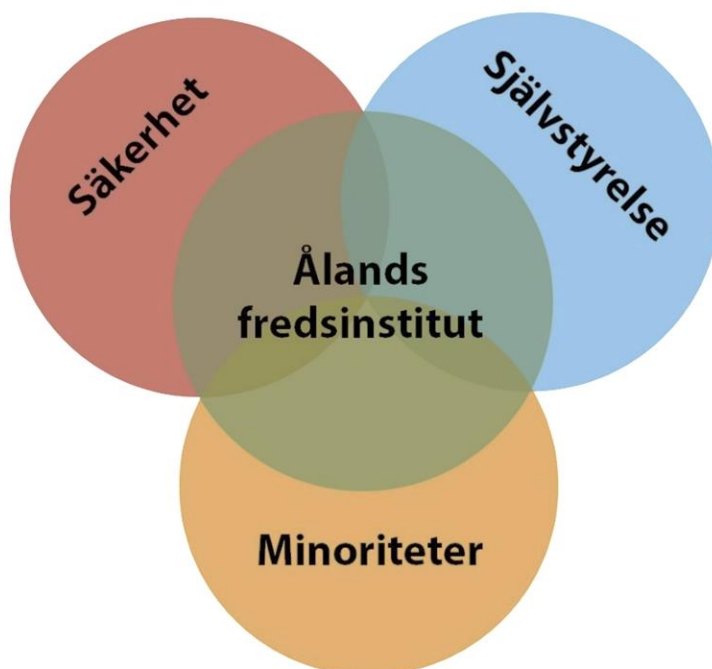
Forskningen vid Ålands fredsinstitut leds av ett forskarråd och är en central del av institutets verksamhet, vid sidan om informations-, utbildnings- och seminarieverksamhet. Ålands fredsinstitut grundades 1992 och ingår i flera nätverk av organisationer och institutioner som arbetar med för fredsinstitutet närliggande frågor.

Ålands internationella särställning utgör utgångspunkten för den tematik som präglar forskningen vid fredsinstitutet. Den har därför fokuserat huvudsakligen på tre centrala komponenter: minoriteters ställning, självstyrelsefrågor samt demilitarisering och neutralisering.

Fredsinstitutets hemsida, ett stort antal böcker och rapporter, samt inte minst rapportserier och den år 2017 startade vetenskapliga tidskriften *Journal of Autonomy and Security Studies* utgör de främsta plattformarna för spridandet av forskningsresultat och information om pågående projekt och seminarier.

Forskningens fokusområden

Fredsinstitutets ursprungliga idé om att verka inom fältet mellan säkerhet, självstyrelsearrangemang och minoriteters ställning är fortsatt vetenskapligt relevant och viktig. Detta kan beskrivas som i figuren nedan.

Tematiska tyngdpunkter för forskningen under 2018 – 2021

Globaliseringen och demokratiseringen har långsiktiga och genomgripande effekter på våra samhällen. De påverkar både samhällets institutioner och enskildas och grupperns identiteter. De förändrar villkoren för politiken, rättsstaten och individer.

Som särskilt intressanta perspektiv för forskning inom de närmaste åren har bl.a. följande tematiska områden identifierats:

- Fredsfrämjande och konfliktlösning, exempelvis Ålandsexemplet användning och relevans samt paradiplomati;
- Autonomi, flernivåstyre (multilevel governance) och internationalisering;
- Militarisering, demilitarisering, upprustning och nedrustning som fenomen i det moderna samhället, inte minst ur nordiskt perspektiv;
- Komparativa studier av ö-samhällen;
- Delaktighet, demokrati och hållbar utveckling ur ett fredsperspektiv.

Forskningens syfte och arbetsformer

Forskningens syfte är att verka för kunskapsför djupning och en saklig diskussion som bidrar till fredlig samhällsutveckling. Forskningsverksamheten stöds och kompletteras av institutets övriga verksamhetsområden, i synnerhet kunskaps spridningen genom utbildnings-, seminarie- och informationsinsatser. I detta avseende utgör den nyligen startade elektroniska tidskriften *Journal of Autonomy and Security Studies* en viktig plattform för forskningsverksamheten. Samtidigt tillför den fredsinstitutet värdefulla kontakter och bidrag till institutets egen forskning.

Fredsinstitutets forsknings- och seminarieverksamhet bedrivs utifrån följande grundläggande utgångspunkter:

- Forskningen, liksom fredsinstitutets verksamhet som helhet, ska bidra till att förebygga konflikter, fredlig samhällsutveckling och konfliktlösning;
- Fredsinstitutet initierar egen forskning och deltar i externa samarbetsprojekt;
- Åland, Norden och Östersjöområdet utgör givna och centrala referenspunkter både för forskningen och för fredsinstitutets verksamhet som helhet. I forskningen kan exempel och jämförelseobjekt hämtas även från andra regioner i världen. Detta gäller framför allt i frågor om självstyrelse reformer, demilitarisering, språk och kulturskydd, och det civila samhällets betydelse för demokrati.

Ålands fredsinstitut organiserar löpande seminarier för forskare med intresse för institutets tematiska områden. *Forskarsamtal* kallas den seminarieform som ligger närmast den aktuella forskningsverksamheten vid fredsinstitutet.

För att i högre grad *institutionalisera* forskningen vid fredsinstitutet kommer forskning att, så långt resurser ger möjlighet, ingå i de fasta arbetsuppgifterna för viss personal på fredsinstitutet. Detta för att upprätthålla kompetens och nätverk oberoende av hur enskilda projekt utvecklas vid fredsinstitutet.

Tvårvetenskaplighet och vetenskapliga nätverk

Öppenhet för *tvårvetenskapliga möten* och arbeten är redan ett viktigt kännemärke för fredsinstitutets arbete och har varit en källa till fördjupad kunskap och inspiration i de flesta av fredsinstitutets projekt. Tvårvetenskaplighet ställer i allmänhet krav på längre tidsperspektiv för arbetet, då olika vetenskapliga metoder ska samordnas och teoretiska och begreppsliga ramverk växa fram. Fredsinstitutet ska även i fortsättningen prioritera tvårvetenskapliga möten och miljöer. Fredsinstitutet kommer att fortsätta arbetet med att knyta till sig såväl etablerade forskare i specifika projekt, som yngre forskare, vilka erbjuds möjlighet att spendera några veckor eller månader på Åland, för att forska och skriva. Fredsinstitutet har flera etablerade institutionella kontakter och ingår i flera nätverk med forskningsinstitutioner och andra organisationer i Norden och i Europa. Institutet har konsultativ status inom FN:s ekonomiska och sociala råd, ECOSOC. Ålands fredsinstitut har genom sin mer än tjugofemåriga verksamhet skapat ett brett nätverk av partnerorganisationer som arbetar med fredsfrågor eller med specialiserade delar av fredsinstitutets verksamhet (såsom autonomi- och minoritetsfrågor, medling såväl i lokalsamhället som internationellt, freds- och säkerhetsfrågor osv.).

Forskningens resultat

I linje med det ökande bruket av digitala verktyg har fredsinstitutet omformat sin publikationsserie till en digital produkt och skapat den tidigare nämnda tidskriften *Journal of Autonomy and Security Studies (JASS)*. För ett jämförelsevis litet institut är dessutom de globala elektroniska nätverken av avgörande betydelse för kontakter med forskningsmiljöer i olika delar av världen. Dessa kontakter är i praktiken en del av spridningen av forskning om Åland och av forskningsresultaten i övrigt från fredsinstitutet. Härvid tillkommer de publikationer, artiklar och andra bidrag till den internationella vetenskapliga diskussionen som fredsinstitutet regelbundet publicerar. JASS-tidskriftens och Rapportseriens konsolidering och inkludering i elektroniska tidskriftsdatabaser prioriteras under kommande år.

Den mest lättillgängliga informationen om forskning, seminarier och projekt vid Ålands fredsinstitut erhålles genom besök på fredsinstitutets hemsida, www.peace.ax.

